

תורה אור השלם

- ↑ וּאִם כִּבְשׁ יָבִיא קֶרֶבְנוּ לְחֹטֵאת נִקְבָּה תְּמִיקָה יִבְיָאָהּ: וּיקרא ד לב
- ↑ אם פֶּשֶׁב הוּא מְקָרִיב אַת קֶרֶבְנוּ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יי': ויקרא ג ז
- ↑ וְאִם עַז קֶרֶבְנוּ וְהִקְרִיבוּ לִפְנֵי יי': ויקרא ג יב

<div></div>
גליון הש"ס
<p>גב' אפר רב יוסף בירך רחמנא. כעין זה ימנות קה ע"כ:</p>
<div></div>

הגהות הגאון מוה' ליב פישלם

[א] צ"ל צין בחול צין בשבת. (עיין במשנה תמיד נשחט:) [ב] צ"ל ונערב שנת ע"ש: [ג] חסר וז"ל אס שחטו [אחר חלות] קודם לתמיד כשר (עיין במשנה דף ס"א ע"א): [ד] חסר וז"ל ואס מרק קודם לסס התמיד כשר (ע"ש: [ה] חסר וז"ל חוץ מהקטר חלטים ואמנות שחיבה מנזה בשעתה (עיין דף ס"ח רע"ג):

<div></div>
מוסף רש"י
<p>אחוי בדידה. בלשון נקות וליגנות ומדר מכללות (בכריתות ב,ה). למיטרפסיה. לגמול, לישגא אחרינא למלקומו (שם).</p>
הדרן ערך מקום שנהגו

נו:

מקום שנהגו פרק רביעי פסחים

אחוי בידיה אי גדיא יאי יסק לתמידא
אמר מלכא הואיל ולא הוי ליה אימתא דמלכותא ניפסקו לימיניה יתב שוחד ופסקיה לשמאליה שמוע מלכא ופסקיה לימיניה
אמר רב יוסף ”ברוך רחמנא דאשקליה ליששכר איש כפר ברקאי” [למיטרפסיה מיניה בהאי עלמא אמר רב אישי יששכר איש כפר ברקאי לא תנא מתניתין” [דתנן ר"ש אומר כבשים קודמים לעזים בכל מקום יכול מפני שמובחרין במינן ת"ל” [אם כבש יביא קרבנו מלמד ששניהן שקולין כאחד רבינא אמר אפילו מקרא גמי לא קרא דכתיב” [אם כבש” [אם עז אי בעי כבש לייתיה אי בעי עז לייתיה:

אחוי צידיה. בלשון לחוק: **אימחא דמלכותא**. לא דיו שלא אמר כמותי אלא שאמר אף בלשון לחוק: **דאשקליה**. שהשיא עונו וגמולו: **(למיטרפסיה**. גמולו: **לא סגא**. לא שנה משנה ובדייטא: **כבשים קודמין לעזים**. ככ"מ כתב כבש תחלה: **אס כבש יציא לחטאת**. כאן הקדים שעירה לכבשה דכתיב בפרשה עליונה והציא את קרבנו שעירת עזים וגו' והדר

אס כבש יציא וגו': אס כבש אס עז. ^[א] גבי שלמים מדלגא הראה לך הכתוב רמז מוצחר בזה מזה שמעת מינה ששניהן שוין:

הדרן ערך מקום שנהגו וסליקא לה פסח ראשון

סדר והלכות קרבן פסח ראשון בקצרה

ממנו מן החצורה שיאכל זה (אכל ז' חצורות יכולין לאכול פסח א' בז' מקומות) (כ"פ הכ"מ) ובשר הפסח שהזליכו בעקירה והנחה חוץ לחצורו מן האהף ולחוך נאסר באכילה. הפסח אינו נאכל אלא בדיקף מחילה וב' חצורות שאוכלין צבית א' צריכין כל חצורה לעשות דיקף מחילה לעצמן ואלו הופדין פניהם לכאן ואלו לכאן שלא יראו מעורבין וכלה מותרת להחזיר פניה ושמש א' שמשמש לשניהם והתחיל לאכול ואוכלו בפיו כשהולך לשמש לחצורה אחרת קופץ פיו ומחזיר פניו עד שמגיע אלל חצורתו נפרלה המחילה אינן אוכלין וכן אס נעשה מחילה בין חצורה א' אינן אוכלין עד שמתחלק: בתחילת הסעודה שנכנסו רק ז' מהחצורה צריכין להמתין על השאר אבל ג' שנכנסו בזמן הסעודה אינ צריכין להמתין: נטמא מקצת האזרים שורף את הטמאים ואוכל הטהורים. נטמא שלם או רובו שורפין אותו לפני הבירה כדי לביישן שלא נזהרו זו ונשרף מעצי המערכה ואס ראו הצעלים לשורפו בקש ובקנים משל עצמן שורפין. ונטמא מיעוטו והנותר שורפין בחצרותיהן מעצי עצמן. נטמאו הצעלים מקצתן אע"פ שהתחילו כבר לאכול ונטמאו זכו הטהורים בחלקם של טמאים אבל התחילו כולן לאכול ונטמאו מקצתן חלק הטמאים ישרף וה"ה אס נטמו. אינ הפסח נשחט ונורק ונאכל אלא למגווי ולגמולים ולטהורים ולשם פסח. המאכיל פסח ראשון או שני למומר או גר תושב ולנכרי אף על פי שנימול מכין אותו מכת מרדות וישראל על שאלכ פסח חייב מלקות: מילת בזיו ועבדיו וטבילת שפחותיו של גדול מעכבתו מלישחט ולאכול הפסח ולא עבדיו ושפחותיו של קטן מעכבים את הקטן. לכתחלה לא ישחוט על יחיד ואס שחט צריך שיהיה ראוי לאכול את כולו וכן אינ שוחטין אלא על מי שראוי לאכול כזית ממנו משעת שחיטה עד שעת זריקה. הרבה נמנין על פסח א' עד שיהא כזית לכל א' ונמנין על מוח צדראש אבל לא על הגידין הרכין שסופן להקשות ולא על מוח שבקולית. וכל זמן שלא נשחט עדיין יכולין למנות עליו ולמשוך ידיהן ממנו ואף כולן יכולין למשוך ממנו רק שיאשר א' מהם ואין נמנין על שני פסחים כאחד וכשנמנה על שנים יאכל מן הנשחט ראשון. ואין לזילן שני פסחים כאחד. אינ עושין חצורה נשים ועבדים קטנים ועבדים אבל עושין חצורה כל אחד לעצמן ולבתחילה אינ עושין חצורה כולה קטנים או חולים וקנים ואוננים וגרים. שחטו לכשרים ולפסולים כשר אבל זרק הדם לכשרים ולפסולים פסול שהזריקה חמורה שהוא עיקר הקרבן אפי' חישב בשעת שחיטה ע"מ לזרוק לכשרים ולפסולים פסול אבל חישב לזרוק שלא לאוכליו כשר שאין מחשבת אוכלין בזריקה. שוחט אדם בשביל אחרים שהן ברשותו כגון בנו ובתו הקטנים ועבדו ושפחתו הכנענים אפי' שלא מדעתן ומי שאינו ברשותו שוחט עליו מדעתו ממני שזיה לו ואס שיהא פסול ובנו ובתו הגדולים ועבדו ושפחתו העברים ואשתו כ"ז שלא מיחו היו מדעתן. ואין שוחטין על חזי עבד וחזי בן חורין: זמן אכילת הפסח מן התורה כל הלילה ומדרבנן עד חלות ומה שנותר עד הבוקר באש תשרף: טעון הלל בשעת אכילתו. אסור לשבר עגס מפסח טהור שיש עליו כזית בשר או שיש בו מוח אפי' לאחר זמן אכילתו אפי' מפסח שנפסל ובלבד שיהיה לו שעת הכושר בשחיטה וחזיקה. לפיכך שורפין עצמות הפסח בכלל הנותר שלא יצוא לידי תקלה. וכל הנאכל בשור הגדול אחר שנחבשל הוא שנותר לאכול כנגדו מן הגדי הרך אחר גלייתו: ^[א] כשמקריבין הפסח בחול ובטהרה ובחצורה גדולה שהאוכלים מרוצים מקריבין חגיגה עמו כדי שיהא הפסח נאכל על השובע ואוכל מחגיגה תחלה ומצרך בא"י אמ"ה אקב"ו^[א] על אכילת הזבח ובאחרונה אוכל מגוף הפסח כדי שיהא הפסח גמר שביעה ומצרך בא"י אמ"ה אקב"ו^[א] על אכילת הפסח ואוכל אפי' כזית מבשר הפסח ואינו טועם אחריו כלום. והחגיגה נאכלת כשאר שלמים. ובשר חגיגה שעלה עם הפסח על השלמן זמן אכילתו כפסח עצמו. מי שאבד פסחו ומנאז אחר שהפריש פסח אחר יקריב איזו שירצה והשני יקריב שלמים. פסח שנעתרב בשלמים יקריב כולו שלמים ומעות פסח שנותרת יקריב ג"כ שלמים ופסח שלא בזמנו יקריב שלמים. מחוסרי כפורים שחל יוס הבאת קרבנותיהן צ"ד שוחטין עליהן ומקריבין קרבנותיהן צ"ד בין קודם שחיתם הפסח בין אחר שחיתמו ואוכלין פסמיהן לערב ואין שוחטין עליהן עד שימסרו קרבנותיהן ציד צ"ד שמא יפשעו: מזוירע שחל שמימי שלו צ"ד וראה קרי בו ציוס הרי זה טובל ונכנס לעזרת נשים. ישראל ערל שמל בע"פ שוחטין עליו אחר שמל אבל גר שמל וטבל צ"ד אינ שוחטין עליו: מי שבא צבית הפרס ה"ז מנפח והולך ואס לא מנאז עגס ולא נטמא שוחט ואוכל פסחו וכן צית הפרס שידוש טהור לעושה פסח:

(יתר הלכות הפסח יבואר לקמן דף צט. בהלכות פסח שני)

מסורת הש"ס

- ↑ יפי' ובה דיו ממנו וי"א לשון ארמי הוא ופי' נטל חלקו וגורלו מן העונש כנגד חובתו. ערוך: א) כריתות כח: א) יפי' רש"י שם בכריתות: ד) [לקמן א: א:]: ה) [לקמן כ: א:]: ו) [לקמן כג: א:]: ז) [לקמן נט: א:]: ח) [לקמן נח: א:]: ט) [לקמן סג: א:]: י) [לקמן עד: א:]: יא) [לקמן פט: א:]: